

2. Ad Nrul 206 : Învățătură preoților pe scurt. D[e] șapte tăine ale Beseáricii, cu drépte dovediri den Právila Sfinților Párinți.

Acumu tipărită în zilele prealuminátului și înălțátului Domnă și oblăduitoriu a toată Țára Moldóvii. Io Grigorie, G. Voevodulă.

Cu porunca și cu toată cheltuiála a Preasfințitului Mitropolită Kir. Antonie. In sfânta Mitropolie în Iași. La anulă de la zidirea lumii 7240 (= 1732).

In 4° mic. Suprafața tipărită 160×100 mm. 32 foi tipărite nenumerotate.

Face parte din donațiunea Gh. Sion.

3. Ad Nrul 524: Titlul dat în Bibliografie după Picot nu corespunde întocmai celui adevărat, care e următorul :

Domașnie razgovorki. ruskiee, i moldavskie. Spriiatelaskimi Komplementamki.

De ale casii voarbe. rusăști și moldovenești. Cu priincoasă complementuri. 1789. Goda. Oktiavria 20, dnia.

Pečatano v~~x~~ gorodea lassahü, protoiereem~~x~~ moldavskim~~x~~, Voloskim~~x~~, i Besarabskim~~x~~, Mihailom~~x~~ Strilbițkim~~x~~, v~~x~~ sobstvennoi svoei tipografii.

In 4° mic. Suprafața tipărită 120×75 mm. Cuprinde foaia cu titlu (care are pe verso text grecesc, rusesc și românesc) + cuprinsul pe 12 pagini + 1 foaie cu text rusesc și grecesc + 192 pagini numerotate. Pagina ultimă poartă numărul 193, dar de fapt nu sânt decât 192, deoarece pagina 49 a sărit-o, iar în locul ei e pusă pagina 57.

Face parte din donațiunea Gh. Sion.

„Bibliografia rom.“ o înregistrează înaintea altei cărți a lui Strelbițchi intitulată: Inscurtă adunare a numelor, Iași 1789, deși ar fi trebuit pusă în urma acesteia, deoarece a apărut după ea, cum reiese din prefața acesteia din urmă, unde anunță dialogurile care le înregistrăm mai sus cu următoarele cuvinte : „carte a vorbelorü, care la desăvârșită pravila limbilorü moldovenești și rusești va veni“. *Cuv. d. bătr.* I 260.

Face parte din biblioteca cumpărată de la Gr. Crețu.

C. Lacea.

0 rectificare.

P. Skok în articolul său *Gibt es altgermanische Bestandteile im Rumänischen?* în *ZRPh.*, XLIII² (1923), p. 188 înșiră între cuvintele aparținătoare radicalului *bot-*, *but-* și numele serbo-

croate de mere: *botola*, *butola*, *-ula*, *-ača* *-enka* Kroatien, *butļa* în Serbien, Ak. Rj.¹ I, 749. „Zu grunde liegt ihnen wohl die Idee des Dicken, cf. skr. *bùtica*, *papaveris caput*, Ak. I, 748“.

Fără a mă putea pronunța în privința elementului din urmă, explicarea numirilor de mere dată de Skok însă cred că e greșită.

În numirile citate avem de a face cu ung. *batul* (*alma*), iar acesta e un împrumut din românește, trecut la Unguri, cum arată fonetismul, prin Sași la care se găsește *batuln-apəl* = „Batul-enapfel, vorzügliche Tafelfrucht (Siebenbürger Spezialität)“¹.

În românește această străveche specialitate de mere ardelenesti se numește: *măr pătul*, plur. *mere pătule*. Asupra originii cuvântului românesc, din care derivă pe cel unguresc, ne lămurăște *Molnár István* în *Magyar pomologia*, o lucrare foarte frumos ilustrată, publicată de ministerul unguresc al agriculturii (v. tabela respectivă), din care reproducem în traducere: „Proveniența îi e necunoscută; e probabil însă că s'a lășit din sămânța ivită pe cursul Mureșului și de-aici a trecut nu numai în celelalte părți ale țării, ci și în străinătate unde aceste mere sânt foarte căutate pe piață. Numele se crede că se trage din cuvântul românesc *pătul*, care însemnează partea de jos, fundul căpiței și clăii. În lipsă de pivniți Românii adevă toamna așează merele pe „pătulele“ clăii de fân și le acoper, iar primăvara luând fânul de de-asupra, vând pe preț bun merele îngălbenite frumos“.

Această părere o susține și G. Alexics, *MNyr.* XXXVIII, 17—18, care respingând derivarea lui *pătul* din **patublum* < *patibulum* dată de I.-A. Candrea (cf. *Conv. lit.* XXXIX, 425—428), crede, împreună cu Pușcariu, că acesta e un derivat al lui *pat* (cf. și forma *pătúu* în Romanaji, ap. G. Weigand, VII. *Jahresbericht*, 86 și ar. *pătul'ü*)².

Avem de adăugat numai că forma *mere batule* s. *bătule*, care se aude și ea în românește, este mai nouă și e rezultată din reprimirea cuvântului din ungurește și săsește prin pomologii oficiali³.

N. Drăganu.

¹ Kisch, *NWW.*, p. 8 și A. Schullerus, *S.-s. Wb.*, fasc. I, p. 418.

² Tot din românește a mai trecut în ungurește încă o numire de mere străvechi ardelenesti: *pojnik*, *ponyik* *alma* „Ponikapfel“ < *măr poenic*, *poinic* deci care se produce în *poieni* (plur. lui *poiand* < p. sl. *poljana* „campus, portio, pars terrae“), fapt pe care-l constată iarăși Molnár și Alexics în lucrările citate.

³ Cf. și descrierea și istoria acestor mere dată la A. Schullerus, *l. c.*, care se deosebește în parte de cea schițată mai sus.